

Asia C-32/03

I/S Fini H

vastaan

Skatteministeriet

(Højesteretin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Kuudes arvonlisäverodirektiivi – Verovelvollisen asema – Vähennysoikeus – Liiketoiminnan lopettaminen – Suora ja välitön yhteys – Liiketoimet, jotka ovat osa yrityksen koko taloudellista toimintaa

Julkisasiamies F. G. Jacobsin ratkaisuehdotus 28.10.2004

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (kolmas jaosto) 3.3.2005

Tuomion tiivistelmä

Verotus – Jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen – Liikevaihtoverot – Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä – Kuudennen direktiivin 4 artiklassa tarkoitettu taloudellinen toiminta – Verovelvollisten käsite – Henkilö, jonka liiketoiminta on päättynyt mutta joka edelleen maksaa kyseisessä toiminnassa käytettyjen tilojen vuokraa ja niihin liittyviä kuluja sen vuoksi, että vuokrasopimuksessa on ehto, jonka mukaan sopimusta ei voida irtisanoa, kuuluu verovelvollisten käsitteeseen – Vähennysoikeuden saaminen – Edellytykset

(Neuvoston direktiivin 77/388 4 artiklan 1–3 kohta)

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun kuudennen direktiivin 77/388 4 artiklan 1–3 kohtaa on tulkittava siten, että henkilöä, jonka liiketoiminta on päättynyt mutta joka edelleen maksaa sellaisten tilojen, joita on käytetty kyseisessä toiminnassa, vuokraa ja kyseisiin tiloihin liittyviä kuluja sen vuoksi, että vuokrasopimuksessa on ehto, jonka mukaan sopimusta ei voida irtisanoa, on pidettävä kyseisessä artiklassa tarkoitettuna verovelvollisena, ja kyseisellä henkilöllä on oikeus vähentää näin maksamiinsa summiin sisältyvä arvonlisävero, jos suoritettujen maksujen ja taloudellisen toiminnan välillä on suora ja välitön yhteys ja jos on osoitettu, ettei aikomuksena ole menetellä petollisesti tai tavalla, joka merkitsee väärinkäytöstä.

Sellaisia toimia kuten tiettyjen maksujen maksamista, mitä henkilö jatkaa toimintansa lopettamisvaiheen ajan, on näet pidettävä osana kuudennen direktiivin 4 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa. Vuokran ja muiden kulujen maksamista liiketoiminnan päättymisen jälkeen koskevan velvoitteen ja kyseisen toiminnan harjoittamisen välillä on myös suora ja välitön yhteys, jos vuokrasopimus on tehty, jotta saadaan käyttöön tämän toiminnan harjoittamisen edellyttämä tila, ja jos tilaa on todella käytetty tässä toiminnassa. Tältä osin edellä mainittujen tilojen vuokran ja tiloihin liittyvien kulujen maksamisvelvollisuuden pituudella ei ole merkitystä, jos kyseinen aika on ehdottomasti välttämätön liiketoiminnan lopettamiseen liittyvien liiketoimien suorittamista varten.

(ks. 24, 26, 28, 29 ja 35 kohta sekä tuomiolauselma)

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

3 päivänä maaliskuuta 2005 *

Kuudes arvonlisäverodirektiivi – Verovelvollisen asema – Vähennysoikeus – Liiketoiminnan lopettaminen – Suora ja välitön yhteys – Liiketoimet, jotka ovat osa yrityksen koko taloudellista toimintaa

Asiassa C-32/03,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Højesteret (Tanska) on esittänyt 22.1.2003 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 28.1.2003, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

I/S Fini H

vastaaan

Skatteministeriet,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit A. Borg Barthet, J.-P. Puissechet, J. Malenovský ja U. Lohmus (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: F. G. Jacobs,

kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.9.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- I/S Fini H, edustajinaan advokat S. Halling-Overgaard ja advokat M. Krarup,
- Skatteministeriet, asiamiehenään P. Biering,
- Tanskan hallitus, asiamiehinään J. Molde ja P. Biering,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja T. Fich,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.10.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste

– 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 10.4.1995 annetulla neuvoston direktiivillä 95/7/EY (EYVL L 102, s. 18; jäljempänä kuudes direktiivi), 4 artiklan 1–3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat avoin yhtiö I/S Fini H (jäljempänä Fini H) ja Skatteministeriet (veroministeriö). Skatteministeriet on vaatinut, että mainittu yhtiö maksaa takaisin yhtiölle ajanjaksona 1.10.1993–31.3.1998 palautetun arvonlisäveron (jäljempänä arvonlisävero) määrän. Skatteministeriet on lisäksi evännyt arvonlisäveron palautuksen Fini H:lle ajanjaksolta 1.4.–30.9.1998.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Kuudennen direktiivin tarkoituksena on sen neljännen perustelukappaleen mukaan muun muassa taata yhteisen liikevaihtoverojärjestelmän tasapuolisuus.

4 Kuudennen direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. 'Verovelvollisella' tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa.

3. Jäsenvaltiot voivat pitää verovelvollisena myös jokaista, joka satunnaisesti suorittaa 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan liittyviä liiketoimia, – – .

– – ”

5 Kuudennen direktiivin 17 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos tavarat ja palvelut käytetään verovelvollisen arvonlisäverollisiin liiketoimiin, verovelvollisella on oikeus vähentää siitä verosta, jonka maksamiseen hän on velvollinen:

a) arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu tavaroista tai palveluista, jotka verovelvolliselle on luovuttanut taikka suorittanut tai luovuttaa taikka suorittaa toinen verovelvollinen;

– – ”

Kansallinen lainsäädäntö

6 Momslovenin (arvonlisäverolaki) 3 §:ssä, sellaisena kuin kyseinen laki on julkaistu 16.8.2000 annetulla konsolidointiasetuksella nro 804 (jäljempänä arvonlisäverolaki), säädetään seuraavaa:

”Verovelvollisia ovat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka harjoittavat itsenäistä taloudellista toimintaa.”

7 Arvonlisäverolain 37 §:ssä säädetään oikeudesta vähentää itsenäiseen taloudelliseen toimintaan liittyviin menoihin sisältyvä arvonlisävero.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Fini H on avoin yhtiö, joka on perustettu vuonna 1989 ja jonka toimiala oli ravintolatoiminnan harjoittaminen. Fini H vuokrasi tätä tarkoitusta varten tilat 20.5.1988 alkaen. Vuokrasopimus, joka oli tehty kymmeneksi vuodeksi, oli päätettävissä tai irtisanottavissa aikaisintaan 30.9.1998.

9 Fini H:n ravintolatoiminta päättyi vuoden 1993 lopulla, minkä jälkeen tiloja ei enää käytetty. Fini H yritti irtisanoa vuokrasopimuksen, mutta vuokranantaja ei hyväksynyt tätä, koska sopimuksessa ei ollut ehtoa, jonka mukaan sopimus olisi ollut irtisanottavissa tai päätettävissä ennen sen päättymistä. Fini H ei myöskään löytänyt sijalleen toista vuokralaista jatkamaan vuokrasopimusta, joka päättyi vasta sopimuksen mukaisena määräpäivänä.

10 Fini H pysyi arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröityneenä vuoden 1993 lopusta 30.9.1998 saakka, vaikka se ei enää harjoittanutkaan ravintolatoimintaa. Fini H jatkoi näin ollen kyseiseen vuokraamiseen liittyviin menoihin eli vuokraan sekä lämmitys?, sähkö? ja puhelinkuluihin sisältyvän arvonlisäveron vähentämistä. Se, että ravintolatoimintaa ei jatkettu eikä ollut myynteihin sisältyviä veroja ilmoitettavana, johti nettomaksuihin Fini H:n hyväksi.

11 Syyskuussa 1998 told? og skatteregionen (alueellinen tullit? ja veroviranomainen, jäljempänä veroviranomainen) vaati lokakuun 1993 ja maaliskuun 1998 välisenä aikana arvonlisäveropalautuksina Fini H:lle maksamiensa summien palauttamista. Veroviranomainen päätti myös, ettei arvonlisäveron palautuksia, joita ei vielä ollut maksettu ajanjaksolta 1.4.1998–30.9.1998, maksettaisi. Veroviranomainen vetosi palautuksien epäämisen osalta siihen, ettei Fini H ollut vuoden 1993 kolmannen vuosineljänneksen jälkeen harjoittanut mitään arvonlisäverollista liiketoimintaa.

12 Landsskatteretten (ylin veroviranomainen) vahvisti kyseessä olevan päätöksen. Landsskatteretten katsoi, ettei Fini H ollut ravintolatoimintansa päättymisen jälkeen harjoittanut arvonlisäverolain 3 §:ssä tarkoitettua taloudellista toimintaa. Kyseessä oleva vuokrasopimus ei sellaisenaan Landsskatterettenin mukaan voi johtaa arvonlisäverovelvollisuuteen mainitun 3 §:n nojalla. Landsskatteretten totesi lisäksi, että se seikka, että kyseisiä tiloja on käytetty tietyn aikaa ravintolatoiminnan muodossa olevaan taloudelliseen tarkoitukseen, ei voi olla perusteena sille, että Fini H olisi mainitun 3 §:n nojalla arvonlisäverovelvollinen sen jälkeen, kun kyseessä oleva toiminta on päättynyt.

13 Fini H valitti Landsskatterettenin päätöksestä Vestre Landsretin (Tanska), joka hylkäsi valituksen 29.8.2001 antamallaan päätöksellä. Kyseinen tuomioistuin katsoi, että hankintoihin sisältyvän arvonlisäveron vähentämisoikeus edellyttää, että verolliset hankinnat liittyvät arvonlisäverolain 3 §:ssä tarkoitettuun itsenäiseen taloudelliseen toimintaan. Vestre Landsret totesi nimittäin, ettei sellaisia Fini H:n ravintolatoiminnan päättymisen jälkeen maksettuja vuokra? ja muista maksuista muodostuvia menoja, jotka eivät kyseisen tuomioistuimen mukaan perustu toiminnan tavanomaisiin lopettamistoimiin, voida pitää arvonlisäverolain 3 §:ssä tarkoitettuun itsenäiseen toimintaan liittyvinä toimintakustannuksina.

14 Fini H haki Vestre Landsretin kyseiseen päätökseen muutosta Højesteretiltä.

15 Højesteret päätti näissä olosuhteissa lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voidaanko henkilön katsoa harjoittavan kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 1–3 kohdassa tarkoitettua itsenäistä taloudellista toimintaa sellaisessa tilanteessa, kun henkilö on alun perin tehnyt vuokrasopimuksen itsenäisen taloudellisen toiminnan puitteissa ja tosiasiallinen toiminta on nyttemmin päättynyt, mutta vuokrasopimus on sellaisen ehdon johdosta, jonka mukaan sopimusta ei voida irtisanoa, yhä voimassa tietyn ajan, eikä vuokrattua kohdetta ole tosiasiallisen toiminnan päättymisen jälkeen käytetty arvonlisäveronalaisiin liiketoimiin jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa?

2) Onko ensimmäiseen kysymykseen annettavalle vastaukselle merkitystä sillä, jos kyseinen henkilö jäljellä olevan ajan, jona sopimusta ei voida irtisanoa, aikana aktiivisesti pyrkii joko käyttämään hyväksi vuokrasopimuksen kohteena olevaa liikehuoneistoa arvonlisäveronalaisten liiketoimien toteuttamiseen jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa tai pyrkii siirtämään vuokrasopimuksen, ja onko sen ajan, jona sopimusta ei voida irtisanoa, tai sen jäljellä olevan osan pituudella merkitystä?”

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys

16 Kansallisen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee sitä, onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 1–3 kohtaa tulkittava siten, että henkilöä, jonka liiketoiminta on päättynyt mutta joka edelleen maksaa sellaisten tilojen, joita on käytetty kyseisessä toiminnassa, vuokraa ja kyseisiin tiloihin liittyviä muita kuluja sen vuoksi, että vuokrasopimuksessa on ehto, jonka mukaan sopimusta ei voida irtisanoa, on pidettävä arvonlisäverovelvollisena ja että kyseisellä henkilöllä on näin ollen oikeus vähentää näin maksamiinsa summiin sisältyvä arvonlisävero.

17 Fini H tuo esille, että sen vähennysoikeus perustuu siihen, että vuokrasopimus on tehty taloudellisen toiminnan aloittamista tai harjoittamista varten. Jos sille ei myönnettäisi arvonlisäveron vähennysoikeutta, sitä jäisi rasittamaan sellaisiin tavarihin tai palveluihin sisältyvä arvonlisävero, jotka on hankittu liiketoiminnan tarpeisiin.

18 Tanskan hallituksen ja Euroopan yhteisöjen komission mukaan silloin, kun verovelvollinen ei enää harjoita taloudellista toimintaa, sen vähennysoikeus päättyy sinä ajankohtana, jona kyseinen liiketoiminta päättyy, tai kohtuullisen lyhyessä ajassa tämän jälkeen. Verovelvollisella ei niiden mukaan ole päättymätöntä oikeutta vähennyksiin sillä perusteella, että se on aikaisemmin harjoittanut taloudellista toimintaa.

19 Tältä osin on muistutettava heti aluksi, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan verovelvollisen käsite on määritelty suhteessa taloudellisen toiminnan käsitteeseen. Se, että kyseessä on taloudellinen toiminta, on nimittäin perusteena verovelvollisen, jolla kuudennen direktiivin mukaan on vähennysoikeus, asemalle.

20 Mainitun 4 artiklan 2 kohdassa luetellaan, mikä on taloudellista toimintaa, ja sitä on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Ilmaisuuksella kaikki toiminta, jota kyseisessä säännöksessä käytetään, viittaa siihen, että asianomainen taloudellinen toiminta voi muodostua useista peräkkäisistä liiketoimista.

21 Kuudennen direktiivin mukainen taloudellisen toiminnan käsite ei myöskään oikeuskäytännön mukaan välttämättä tarkoita pelkästään yhtä toimenpidettä, vaan taloudellinen toiminta voi muodostua useasta peräkkäisestä toimenpiteestä (ks. etenkin asia 268/83, Rompelman, tuomio 14.2.1985, Kok. 1985, s. 655, Kok. Ep. VIII, s. 85, 22 kohta).

22 Siten valmistelevia toimia on pidettävä kuudennen direktiivin mukaisena taloudellisena toimintana. Sitä, joka toteuttaa valmistelevia toimia, pidetään näin ollen kyseisen direktiivin 4 artiklan mukaisena verovelvollisena, ja sillä on vähennysoikeus (em. asia Rompelman, tuomion 23 kohta ja asia C-110/94, INZO, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-857, 18 kohta). Tämä vähennysoikeus säilyy, vaikka jälkikäteen päätettäisiinkin kannattavuusselvityksen tulosten perusteella olla ryhtymättä varsinaiseen toimintaan ja asettaa kyseessä oleva yhtiö selvitystilaan, jolloin suunnitellussa taloudellisessa toiminnassa ei ole tehty liiketoimia, joita verotettaisiin (em. asia INZO, tuomion 20 kohta).

23 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut varallisuuskokonaisuuden siirtämistä koskevissa asioissa, että kun verovelvollinen ei enää kyseisen siirron toteuttamiseksi hankittujen palvelujen käyttämisen jälkeen toteuta liiketoimia, kyseisten palvelujen kustannusten on katsottava olevan osa verovelvollisen yrityksen koko liiketoiminnasta ennen siirtoa, ja verovelvolliselle on myönnettävä kyseisten kustannusten vähennysoikeus. Mikä tahansa muunlainen tulkinta johtaisi yhteisöjen tuomioistuimen mukaan mielivaltaiseen jakoon yhtäältä menoihin, joita yritykselle on syntynyt ennen sen varsinaisen toiminnan aloittamista, ja menoihin, joita sille syntyy kyseistä toimintaa harjoittaessaan, ja toisaalta menoihin, joita syntyy tämän toiminnan lopettamisesta (ks. asia C-408/98, Abbey National, tuomio 22.2.2001, Kok. 2001, s. I-1361, 35 kohta ja asia C-137/02, Faxworld, tuomio 29.4.2004, 39 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

24 Näillä samoilla perusteluilla sellaisia toimia kuten tiettyjen maksujen maksamista, mitä Fini H joutui jatkamaan ravintolatoimintansa lopettamisvaiheen ajan, on pidettävä osana kuudennen direktiivin 4 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa.

25 Kyseinen tulkinta perustuu vähennysjärjestelmään, jonka osalta yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti todennut, että sillä pyritään vapauttamaan elinkeinonharjoittaja kokonaan kaiken taloudellisen toiminnan harjoittamisen yhteydessä maksettavasta tai maksetusta arvonlisäverosta. Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä takaa näin ollen täydellisen neutraalisuuden kaiken taloudellisen toiminnan verorasituksen suhteen riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta, edellyttäen, että kyseinen toiminta sinänsä on lähtökohtaisesti arvonlisäveron alaista (ks. vastaavasti em. asia Rompelman, tuomion 19 kohta; asia C-37/95, Ghent Coal Terminal, tuomio 15.1.1998, Kok. 1998, s. I-1, 15 kohta; yhdistetyt asiat C-110/98–C-147/98, Gabalfrisa ym., tuomio 21.3.2000, Kok. 2000, s. I-1577, 44 kohta; asia C-98/98, Midland Bank, tuomio 8.6.2000, Kok. 2000, s. I-4177, 19 kohta ja em. asia Abbey National, tuomion 24 kohta).

26 Tietyn hankintaa koskevan liiketoimen ja yhden tai useamman vähennykseen oikeuttavan myyntitoimen välillä on kuitenkin oltava suora ja välitön yhteys, jotta verovelvollisella olisi oikeus vähentää hankinnan yhteydessä maksettu arvonlisävero ja jotta olisi mahdollista määrittää vähennysoikeuden laajuus (em. asia Midland Bank, tuomion 24 kohta).

27 Pääasian osalta on todettava, että Fini H:n velvoitetta jatkaa sellaisen rakennuksen, jonka Fini H oli vuokrannut harjoittaakseen ravintolatoimintaa, vuokran ja kyseiseen rakennukseen liittyvien muiden kulujen maksamista vuokrasopimuksen sopimuksenmukaiseen päättymisajankohtaan saakka, mikä johtui siitä, että vuokrasopimuksessa oli ehto, jonka mukaan sopimusta ei voida irtisanoa, voidaan lähtökohtaisesti pitää suoraan ja välittömästi ravintolatoimintaan liittyvänä.

28 Siltä osin kuin Fini H teki vuokrasopimuksen saadakseen tilat ravintolatoimintansa harjoittamista varten, ja kun otetaan huomioon, että tiloja todella on käytetty kyseisessä toiminnassa, on todettava, että kyseisen yhtiön velvoite jatkaa vuokran ja muiden kulujen maksamista sen jälkeen, kun kyseinen toiminta on päättynyt, johtuu suoraan ravintolatoiminnan harjoittamisesta.

29 Kyseessä olevissa olosuhteissa kyseisten tilojen vuokran ja tiloihin liittyvien kulujen maksamisvelvollisuuden pituudella ei ole vaikutusta siihen, voidaanko kyseessä katsoa olevan kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu taloudellinen toiminta, jos kyseinen aika on ehdottomasti välttämätön liiketoiminnan lopettamiseen liittyvien liiketoimien suorittamista varten.

30 Tämän vuoksi kyseisellä verovelvollisella on oltava samanlainen oikeus vähentää sellaisiin aikaisemmin ravintolatoimintansa käytössä olleiden tilojen vuokriin ja kyseisiin tiloihin liittyviin kuluihin, joita on maksettu sinä aikana, jolloin varsinaista ravintolatoimintaa ei harjoitettu eli lokakuun 1993 ja syyskuun 1998 välisenä aikana, sisältyvä arvonnisävero kuin sillä oli ravintolatoiminnan aloittamisen ja päättymisen välisenä aikana, koska kyseiset tilat ovat liittyneet suoraan ja välittömästi kyseisen verovelvollisen taloudelliseen toimintaan koko vuokrasopimuksen keston ajan.

31 Näin ollen yritystoiminnan lopettamiseen liittyvien liiketoimien osalta on myönnettävä arvonnisäveron vähennysoikeus, ellei vähennysoikeuden käyttämisessä ole kyse petos- tai väärinkäyttötapausten kanssa.

32 Yhteisöjen tuomioistuin on tältä osin jo todennut, että oikeussubjektit eivät kuitenkaan saa vedota yhteisön oikeuteen vilpillisesti tai käyttää sitä väärin (ks. mm. asia C-367/96, Kefalas ym., tuomio 12.5.1998, Kok. 1998, s. I-2843, 20 kohta ja asia C-373/97, Diamantis, tuomio 23.3.2000, Kok. 2000, s. I-1705, 33 kohta). Tästä olisi esimerkiksi kyse, jos Fini H jatkaisi arvonnisäveron vähennysoikeuden käyttämistä ravintolatoiminnan päättymisen jälkeen maksamiensa vuokrien ja muiden tiloihin liittyvien kulujen osalta, mutta käyttäisikin ravintolatoiminnan päättymisen jälkeen kyseisen toiminnan käytössä aikaisemmin olleita tiloja täysin yksityisluonteisiin tarkoituksiin.

33 Jos veroviranomainen toteaa, että vähennysoikeutta on käytetty tavalla, joka merkitsee petosta tai väärinkäyttöä, se voi vaatia vähennettyjen määrien takaisinmaksamista taannehtivasti (ks. erityisesti em. asia Rompelman, tuomion 24 kohta; em. asia INZO, tuomion 24 kohta ja em. yhdistetyt asiat Gabalfrisa ym., tuomion 46 kohta).

34 Joka tapauksessa, jos asiassa voidaan objektiivisten seikkojen perusteella osoittaa, että vähennysoikeuteen vedotaan tavalla, joka merkitsee petosta tai väärinkäyttöä, kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on evätä kyseinen oikeus.

35 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 1–3 kohtaa on tulkittava siten, että henkilöä, jonka liiketoiminta on päättynyt mutta joka edelleen maksaa sellaisten tilojen, joita on käytetty kyseisessä toiminnassa, vuokraa ja kyseisiin tiloihin liittyviä kuluja sen vuoksi, että vuokrasopimuksessa on ehto, jonka mukaan sopimusta ei voida irtisanoa, on pidettävä kyseisessä artiklassa tarkoitettuna arvonnisäverovelvollisena, ja kyseisellä henkilöllä on oikeus vähentää näin maksamiensa summiin sisältyvä arvonnisävero, jos suoritettujen maksujen ja taloudellisen toiminnan välillä on suora ja välitön yhteys, ja jos on osoitettu, ettei aikomuksena ole menetellä petollisesti tai tavalla, joka merkitsee väärinkäytöstä.

Toinen kysymys

36 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymyksen annettu vastaus, on toinen kysymys tullut

tarkoituksettomaksi, joten siihen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 10.4.1995 annetulla neuvoston direktiivillä 95/7/EY, 4 artiklan 1–3 kohtaa on tulkittava siten, että henkilöä, jonka liiketoiminta on päättynyt mutta joka edelleen maksaa sellaisten tilojen vuokraa, joita on käytetty kyseisessä toiminnassa, ja muita kyseisiin tiloihin liittyviä kuluja sen vuoksi, että vuokrasopimuksessa on ehto, jonka mukaan sopimusta ei voida irtisanoa, on pidettävä kyseisessä artiklassa tarkoitettuna arvonlisäverovelvollisena, ja kyseisellä henkilöllä on oikeus vähentää näin maksamiinsa summiin sisältyvä arvonlisävero, jos suoritettujen maksujen ja taloudellisen toiminnan välillä on suora ja välitön yhteys ja jos on osoitettu, ettei aikomuksena ole menetellä petollisesti tai tavalla, joka merkitsee väärinkäytöstä.

Allekirjoitukset